

Ràbia. Profilaxi postexposició

Indicacions de vacunació a les Illes Balears

Les Illes Balears són, des de fa molt d'anys, un territori exempt de ràbia. Actualment els únics possibles reservoris de ràbia animal són els quiròpters. Per això, la vacunació postexposició està indicada en molt poques situacions.

Indicacions:

1. Quan l'animal agressor sigui un quiròpter (ratapinyada o ratpenat), independentment de les circumstàncies i del tipus de ferida produïda (moltes vegades, poc aparents i semblants a picades). En aquest cas també està indicada la immunoglobulina antiràbica humana (IGRH).
2. Quan el pacient ha estat mossegat a l'estranger i se li ha administrat la vacunació antiràbica. En aquest cas, s'ha de finalitzar la pauta.
3. Per a tota la resta de situacions, la decisió de vacunació l'han de decidir, segons les circumstàncies de cada cas, el Servei de Salut Ambiental i la Coordinació de Vacunes de la Direcció General de Salut Pública i Participació (DGSPiP).

En general, i a l'efecte d'informació al pacient, els criteris de vacunació són els següents:

1. No està indicada la vacunació quan la mossegada d'animal s'hagi produït al territori de les Illes Balears per qualsevol animal (domèstic o salvatge) distint a un quiròpter, excepte el punt 2.b) del subapartat següent.
2. Està indicada la vacunació quan la mossegada:
 - a) S'hagi produït a un país estranger no lliure de ràbia per un animal mamífer del qual no es disposi d'informació fiable.
 - b) S'hagi produït al territori de les Illes Balears per un mamífer terrestre carnívor (domèstic o salvatge) que hagi mostrat simptomatologia compatible amb la ràbia o hagi mort i l'historial no en garanteixi l'absència

de la malaltia (com ara viatges en els darrers sis mesos a països no lliures de ràbia i absència de vacunació antiràbica, entre d'altres que haurà de valorar Salut Pública). Si posteriorment es realitza l'observació antiràbica i és negativa, o se'n prenen mostres i l'anàlisi descarta la ràbia, s'ha de suspendre la vacunació.

Pautes per a la profilaxi postexposició (PEP)

TAULA 1. Profilaxi postexposició

<i>Estat vacunació previ*</i>	<i>Intervenció</i>	<i>Especificacions</i>
Sense vacunació prèvia	Neteja de la ferida	Amb aigua, sabó i, si és possible, irrigació amb un agent viricida (p. ex., solució amb povidona iodada).
	IGRH	Dosi: 20 UI/kg de pes. Administrar-ne més quantitat que la recomanada pot tenir un efecte de supressió de la producció d'anticossos per la vacunació. Lloc: si és possible s'ha d'infiltrar <u>al voltant la ferida i a dins</u> . La quantitat que no es pugui infiltrar a la ferida s'ha d'administrar via IM lluny del lloc d'injecció de la vacuna.
	Vacuna	Pauta completa PEP amb 4 dosis; cal completar si s'havia iniciat. Vegeu la taula 2.
Immunocompetents vacunats prèviament**	Neteja de la ferida	Amb aigua, sabó i, si és possible, irrigació amb un agent viricida (p. ex., solució amb povidona iodada).
	IGRH	No.
	Vacuna	Record amb 2 dosis (0,3); taula 2.
Persones immunodeprimides		Actuar com a no vacunats, independentment dels antecedents de vacunació.
<i>* Es consideren vacunats si hi ha documentada una pauta completa preexposició amb vacuna de cultiu cel·lular o si hi ha evidència de resposta immunològica adequada.</i>		
<i>** Les dosis administrades dins els 3 mesos previs es comptabilitzen per a la PEP actual.</i>		

TAULA 2. Pautes de vacunació postexposició

Pauta	Nre. de dosis	Dies des de la 1a dosi (dia 0 = data 1a dosi)				
		0	3	7	14	21
Persones no vacunades						
Persones vacunades immunodeprimides						
Intramuscular (IM) (Essen)*	4	1	1	1	1	
Intramuscular (Zagreb)	4	2	0	1	0	1
Intradèrmica (ID)**	6	2	2	2		
Amb vacunació anterior***						
Intramuscular*	2	1	1			
Intradèrmica 1	4	4				
Intradèrmica 2	2	1	1			
<p>* Pauta recomanada a les Illes Balears. ** Pacients amb pauta ID incompleta: completar, comptar les dosis posades ID i continuar la pauta normalment IM. *** Les dosis administrades dins els 3 mesos previs es comptabilitzen per a la PEP actual.</p>						

Lloc de la injecció:

- Infants grans i persones adultes: al deltoides. Infants petits: a la cuixa.
- No s'ha d'administrar mai al gluti: disminueix la resposta.
- Dosis múltiples: cadascuna a un lloc anatòmic diferent.

Vacunes comercialitzades a Espanya:

- Vacuna Antirràbica Mérieux (Sanofi)
- Rabipur (GSK)

Dosis:

- Intramuscular: 1 ml.
- Intradèrmica: 0,1 ml.

L'aplicació de la vacuna antiràbica s'ha de fer sempre a les dependències de la DGSPiP. Fora dels horaris laborals els hospitals públics de les Illes Balears administraran les dosis que siguin necessàries.

- Mallorca: Coordinació de Vacunes de la DGSPiP. Camí de Jesús, 38 A, Palma. Tel. 971 17 73 32.
- Menorca: Centre Insular de Salut. Av. Josep M. Quadrado, 17, Maó. Tel. 971 17 73 33.
- Eivissa i Formentera: Centre Insular de Salut. Via Romana, 81, Eivissa. Tel. 971 17 70 67.

Notificació d'agressions i consultes

S'ha de notificar al Servei de Salut Ambiental de la DGSPiP per avaluació i recomanacions.

- Fax: 971 177 304
- Correu electrònic: zoonosis@dgsanita.caib.es

Per a consultes: Ramon García Janer, tel. 971 177 383.

Més informació:

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. «Meeting of the Strategic Advisory Group of Experts on immunization, October 2017 – conclusions and recommendations». *Weekly Epidemiological Record*, núm. 22, 2017; 92: 301-320.

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. «Rabies vaccines and immuglobulins: WHO position paper - April 2018». *Weekly Epidemiological Record*, núm. 16, 2018; 93: 201-220.

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. *WHO Expert Consultation on Rabies: third report*. Ginebra: Organització Mundial de la Salut, 2018 («WHO Technical Report Series, núm. 1012»).

MINISTERI DE SANITAT, SERVEIS SOCIALS I IGUALTAT. *Protocolo de actuación ante mordeduras o agresiones de animales (tratamiento post-exposición)* [en línia]. <https://www.msbs.gob.es/profesionales/saludPublica/sanidadExterior/docs/protocoloActuacion_mordeduras_agresiones_animales_Junio2013.pdf> [Consulta: 30 octubre 2019].

Coordinació de Vacunes

Novembre de 2019